

هنر بهتر شکست خوردن

در سرمایه گذاری

نویسندگان:

الیاس مبرهن

سید سهیل فاضلی

امیر مزیکی

نشر چالش

سرنشانه	:	میرهن، الیاس، ۱۳۷۱
عنوان و نام پدیدآور	:	هنر بهتر شکست خوردن در سرمایه‌گذاری / نویسندگان الیاس میرهن، سید سهیل فاضلی، امیر مزیکی
مشخصات نشر	:	تهران: چالش، ۱۳۹۸
مشخصات ظاهری	:	۲۲۲ ص.
شابک	:	۹۷۸ ۶۲۲ ۶۰۱۷ ۴۹ ۷
وضعیت فهرست‌نویسی	:	فیبیا
یادداشت	:	کتابنامه: ص: ۲۱۹
موضوع	:	بازار سرمایه - ایران Capital market- Iran
موضوع	:	شکست در کسب و کار - ایران Business failures- Iran
موضوع	:	شکست (روانشناسی) - ایران Failure (Psychology)- Iran
شناسه اروده	:	فاضلی، سیدسهیل، ۱۳۷۱
شناسه افزوده	:	مزیکی، امیر، ۱۳۷۰-
رده‌بندی کنگره	:	HG۴۵۳۳
رده‌بندی دیوئی	:	۳۳۲/۰۴۱۵

هنر بهتر شکست خوردن در سرمایه‌گذاری

نویسندگان: الیاس میرهن - سید سهیل فاضلی - امیر مزیکی

اجرای طرح جلد: چاووش

امور فنی و صفحه‌آرایی: نشر چالش

چاپ و صحافی: فرشویه

چاپ اول: زمستان ۱۳۹۸

شمارگان: ۵۰۰

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۶۰۱۷-۴۹-۷

نشر چالش: تهران، خیابان انقلاب، خ ۱۲ فروردین، خ وحید نظری، شماره ۸۲، طبقه ۵، واحد ۹

تلفن: ۶۶۴۱۴۶۱۰

قیمت: ۴۵۰۰۰ تومان

کلیه حقوق این اثر برای ناشر محفوظ است. هرگونه تکثیر و تولید مجدد آن
کلاً و جزاً بصورت چاپی، کپی، انتشار الکترونیک این اثر بدون اجازه کتبی ناشر
ممنوع و موجب پیگرد قانونی است.

فهرست

۷	پیشگفتار.....
۱۱	سخنی در باب « بهتر شکست خوردن »
۱۵	مقدمه.....
۱۹	بخش اول: برای رسیدن به یک زبان مشترک.....
۲۱	فصل اول: سرمایه‌گذاری، سفته‌بازی یا قمار؟.....
۲۲	سرمایه‌گذاری و چند چیز دیگر.....
۲۳	ریسک، خطر و فرصت بالقوه.....
۲۴	پس نداز، اما مدیریت اقتصادی پول.....
۲۶	سفته‌بازی.....
۲۷	قمار.....
۲۷	دادوستد اوراق بهادار یا سرمایه‌گذاری.....
۲۹	فصل دوم: شکست در سرمایه‌گذاری، مذنبی آشنا ولی مبهم.....
۳۵	فصل سوم: وقتی بازاری را نمی‌شناسیم، من سرمایه‌گذاری نکنید.....
۳۶	بازارهای مالی، نیمه‌ای از یک سیستم اقتصادی.....
۳۸	بورس از کجا پیدا شد؟.....
۴۱	تولد بورس اوراق بهادار در ایران.....
۴۸	ساختار بورس اوراق بهادار تهران چه شکل و شمایلی دارد؟.....
۵۶	در ساختار بازارهای مالی ایران جایگاه بازار سرمایه کجاست؟.....
۶۰	بازار سرمایه، بازار جذاب و شفاف بعد از انقلاب.....
۶۵	می‌خواهم وارد بورس شوم، باید چه کاری بکنم؟.....
۶۷	بخش دوم: چگونه علل شکست را درک می‌کنیم؟.....
۶۹	فصل چهارم: چرا شکست می‌خوریم و چرا موفق می‌شویم؟.....
۷۰	از اسناد و ادراک چه باید بدانیم؟.....

- ۷۴..... اسناد چیست؟
- ۷۷..... فصل پنجم: آیا از بازار شکست خوردم؟ یا از خودم شکست خوردم؟
- آیا بیشتر سرمایه‌گذارها در این وضعیت شکست خورده‌اند یا فقط من شکست خورده‌ام؟
- ۸۰.....
- ۸۴..... شکستم به خاطر کم‌کاری‌ام بود یا استعداد کمی که در این کار دارم؟
- ۸۶..... مدل اسنادی انگیزش برنارد وینر.....
- ۸۸..... نظایر مفهوم - عامیانه توجیه رفتار.....
- ۹۲..... توضیح مدل برتراند مال.....
- ۹۳..... دلای.....
- ۹۵..... تاریخچه علمی توجیه دلیل.....
- ۹۶..... عوامل توانمند ساز.....
- ۹۷..... دلایل مرتبط به باور و خواسته.....
- ۹۹..... فصل ششم: سوگیری‌ها در اسناد و دلایل سرما می‌آورند؟
- ۹۹..... واقع‌نگری خام.....
- ریشه‌های برداشت: انگیزه‌های اساسی، ضایتمندی از خود و نیاز به دقیق بودن
- ۱۰۰.....
- اسنادهای خود خدمتگر
- ۱۰۳.....
- ۱۰۴..... باور به فرضیه دنیای عادل.....
- ۱۰۵..... نقطه کور سوگیری.....
- ۱۰۵..... سوگیری به نفع توضیحات علمی.....
- ۱۰۷..... سوگیری به سمت اسنادهای درونی؛ خطای بنیادی اسناد.....
- ۱۰۸..... سوگیری عمل‌کننده مشاهده‌کننده.....
- ۱۰۹..... سوگیری بر ضد اطلاعات هم‌رأی یا بی‌توجهی به اطلاعات آماری پایه.....
- ۱۱۰..... سوگیری هم‌رأیی کاذب.....
- ۱۱۳..... بخش سوم: خبرگان بازار سرمایه در رابطه با علل شکست چگونه می‌اندیشند؟

۱۱۵.....	فصل هفتم: چگونه در بازار سرمایه شکست می‌خوریم؟
۱۱۶.....	نگاشت شناختی
۱۱۷.....	پیشینه نگاشت شناختی
۱۱۷.....	ادوارد چیس تولمن
۱۲۰.....	جورج کلی
۱۲۳.....	هارولد کلی
۱۲۵.....	عناصر نقشه شناختی
۱۲۶.....	فرآیند نگاشت شناختی علی
۱۲۷.....	عوامل شکست در نقشه شناختی علی توافق اکثریت خبرگان
۱۲۷.....	مغز و تصمیم‌گیری
۱۳۴.....	تصمیم‌گیری غیر اثربخش
۱۳۹.....	اجرای ناکارای تصمیم اثربخش
۱۴۱.....	خودآگاهی نداشتن فرد
۱۵۳.....	عدم توانایی کنترل احساسات
۱۵۵.....	عدم مدیریت احساس ترس
۱۶۰.....	عدم مدیریت احساس طمع
۱۶۲.....	عدم مدیریت اعتماد به نفس
۱۶۵.....	عدم توانایی در صبر کافی
۱۷۱.....	عدم قاطعیت
۱۷۲.....	عدم واقع‌بینی
۱۷۵.....	عدم توانایی تطبیق با تغییرات ناگهانی بازار
۱۷۶.....	عدم واکنش درست و به‌موقع به تغییرات
۱۷۸.....	اعتماد به مشاوره نادرست و غیر کارشناسی
۱۷۸.....	عدم شناخت فرد از برنامه ریسک و بازده خود

۱۸۲.....	چیدمان استراتژی نامناسب.....
۱۸۴.....	نداشتن پلن معاملاتی منظم، مؤثر و استوار.....
۱۸۶.....	تحلیل ناکارا و غیرمؤثر.....
۱۸۸.....	عدم دانش کافی، مؤثر و کارآمد.....
۱۸۸.....	عدم تحقیق، مطالعه و به‌روز نگه‌داشتن خود.....
۱۸۹.....	به‌روز نبودن و یا متناسب با واقعیت نبودن مفروضات.....
۱۸۹.....	عدم توانایی یادگیری از طریق آزمون و خطا و تجربه.....
۱۹۰.....	تجربه غیرمؤثر و ناکافی.....
۱۹۱.....	آموزش‌های اضافی غیر مؤثر و ناکارآمد.....
۱۹۳.....	عدم شناخت فرار محیط بازار (محیط سرمایه‌گذاری).....
۱۹۳.....	تغییرات غیرقابل پیش‌بینی (انونی، اقتصادی و سیاسی).....
۱۹۵.....	بخش چهارم: چگونه بهتر شکست بخوریم؟.....
۱۹۷.....	فصل هشتم: چگونه با شکست مواجه شویم؟.....
۱۹۹.....	عکس‌العمل افراد در برابر ناکامی و شکست.....
۲۰۰.....	استفاده از مکانیزم‌های دفاعی.....
۲۰۲.....	تاب‌آوری.....
۲۰۳.....	ویژگی‌های تاب‌آوری.....
۲۰۵.....	افراد تاب‌آور چگونه انسان‌هایی هستند؟.....
۲۱۳.....	فصل نهم: از شکست‌ها بیاموزیم و در بازار دوام بیاوریم.....
۲۱۴.....	ارتباط یادگیری با نوع عکس‌العمل به ناکامی.....
۲۱۵.....	دنایای بدون شکست، دنیای بدون یادگیری.....
۲۲۰.....	مهم‌ترین اصل برای موفقیت، ماندن و بقا در بازار است.....
۲۲۳.....	فهرست منابع:.....

پیشگفتار

هر روز که من و شما از خواب بیدار شده و سیستم خود را برای شروع معامله در بازارهای مالی روشن می‌کنیم، انسان‌های بسیاری تصمیم می‌گیرند تا اولین معامله زندگی خود را در این بازارها تجربه کنند و عده فراوانی نیز بنا دارند آخرین معامله خود را در اولین دقایق معاملاتی انجام داده و بازار را برای همیشه ترک کنند. بازارهای مالی سراسر شور و هیجان است. جایی مملو از تصمیمات سخت، ترس‌های بی‌موقع، طمع‌های فراوان، پیش‌بینی‌های درست و نادرست سودهای کلان و ضررهای ویران‌کننده.

به‌عنوان شخصی که به در رشته مالی تحصیل کرده، با تحلیلی و معامله‌گری آشنایی دارد، در فضا به کار خود نیز علاقه دارد، همیشه این پرسش برایم مطرح بود که چه اتفاقی برای افرادی که بازار را ترک می‌کنند می‌افتد که حاضرند چنین بازار را ترک کنند؟ آیا شکست‌خورده و ناموفق هستند؟ چرا بسیاری از تحلیلگران خوب معامله‌گران خوبی نیستند؟ اصلاً چه کسی در بازار موفق محسوب می‌شود و چه کسی ناموفق؟ آیا شکست خوردن همان ضرر کردن است؟ علت عدم موفقیت افراد در معامله‌گری چیست؟ و

این پرسش‌ها در ذهنم دست‌مایه پژوهشی شد که اکنون شناخت و بررسی عوامل شکست در بازار سرمایه ایران را در برمی‌گیرد. این پژوهش به کمک دو تن از متخصصان پژوهش عملیاتی^۱ یعنی سید سهیل فاضلی و امیر

^۱ Operational Research

مزیکی به روش نگاشت شناختی^۱ انجام شد. این دو همکار گران‌مایه و گران‌قدرم در کنار کمک به انجام این پژوهش از ابتدا تا انتهای روش نگاشت شناختی را نیز به من آموختند. ماحصل همکاری ما کتاب پیش رو است که در آن سعی بر شرح و بسط مفهوم و علل شکست در بازار سرمایه ایران شده است. همان‌طور که پیش‌تر عرض کردم این پژوهش با استفاده از روش نگاشت شناختی انجام شده است. جمع‌آوری داده نیز از طریق مصاحبه آزاد و نیمه هدایت‌شده از خبرگان بازار سرمایه ایران که واجد شرایط برای پژوهش بودند، صورت پذیرفته است.

پس از به سر رسیدن پژوهش خود، یک جمله از ساموئل بکت^۲ بسیار ذهن من را به خود مشغول کرده بود؛ زیرا پیوند وثیقی با نتایج بررسی‌های من در رابطه با شکست داشت. از جمله این بود: "سعی کردی. شکست خوردی. اشکالی ندارد. دوباره سعی کن. دوباره شکست بخور. بهتر شکست بخور." از یادآوری این جمله معروف ساموئل بکت بود که عنوان کتاب حاضر به ذهنم رسید و چون هیچ هنری را برای مرتبیت بهتر از هنر بهتر شکست خوردن نیافتم، عنوان این کتاب با مشورت همکاران^۳ "هنر بهتر شکست خوردن" نام گرفت.

این کتاب از جنبه‌های گوناگون بسیار بااهمیت است. جدا اینکه در ادبیات مالی جهان به مفهوم شکست به‌خوبی پرداخته نشده است و بیشتر در کتب روانشناسی معامله‌گری مورد بحث قرار گرفته است. با این همه تعریف

^۱ Cognitive Mapping

^۲ Samuel Beckett

درست و مشخصی از "شکست در سرمایه‌گذاری یا معامله‌گری" وجود ندارد. از سوی دیگر کمتر کتابی در زمینه مالی تألیف شده که برآمده از اطلاعات بازار سرمایه ایران و فضای سرمایه‌گذاری ایران باشد. در واقع علم مالی علمی است که باید از دل بازار به دست آید و پیاده کردن نظریه‌های مالی و سرمایه‌گذاری که با محیط و فرهنگ سرمایه‌گذاری یک بازار بالغ (مانند امریکا) به دست آمده لزوماً نمی‌تواند برای بازار سرمایه ایران مفید باشد. شاید ریشه بسیاری از نارسایی‌های بازار سرمایه ایران نیز همین امر باشد. بنابراین اگر می‌خواهید بدانید که شکست چیست و عوامل شکست در بازار سرمایه ایران را بشناسید شما را به خواندن این کتاب دعوت می‌کنم.

دغدغه من و همکارانم زرننگ‌سازی در زمینه بازار سرمایه بوده و هست. زیرا باور داریم توسعه و قدرت یک کشور در گرو تولید ثروت است و برای تولید ثروت نیز راهی بهتر از برویج فننگ سرمایه‌گذاری صحیح که حامی تولید و ایجاد مزیت رقابتی است سراغ نداریم. نکته این سرمایه‌گذاری صرفاً مادی نیست. چون سرمایه‌گذاری را به زندگی کردن می‌دانیم، سرمایه‌گذاری در جنبه معنوی نیز می‌تواند برای جامع، خات ثروت معنوی (مانند اعتماد و اتحاد جمعی) را به همراه داشته باشد. به همین سبب سعی کردیم کتابی تألیف کنیم که تمامی علاقه‌مندان به سرمایه‌گذاری بتوانند آن را مطالعه کنند. این کتاب برای افراد علاقه‌مند و تازه‌وارد به بازار سرمایه، افراد با تجربه اما غیرحرفه‌ای، افراد حرفه‌ای، دانشجویان، مدیران صندوق و یا مدیران ارشد، علاقه‌مندان به مباحث روانشناسی و ... مفید خواهد بود. از

سوی دیگر برای سیاست‌گذاران بازار سرمایه نیز می‌تواند نکات قابل تأملی در بر داشته باشد.

این کتاب از یک پژوهش علمی استخراج شده اما به‌منظور جذابیت آن سعی کردیم مطالب را به گونه‌ای بیان کنیم که خواننده عزیزمان با مطالب خشک علمی روبرو نشود و در طول مطالعه کتاب بتواند به تجربیات خود حتی در همان روز حساس شده و به بررسی آن بپردازد. شاید گاهی اوقات لازم باشد مدتی کتاب را مطالعه نکند و به کنکاش درونی بپردازد و پس از مدتی دوباره به مطالعه آن بازگردد.

در انتها از آقایان دکتر محمد مهدی بحر العلوم، حمید اعرابی، کامیار فراهانی‌فرد، دکتر سرور شمسی، سعید درخشانی، نوید خاندوزی، رحیم سعادت‌زاده، دکتر محمدحسین حقیقی، هاشم ذوالفقاری، رحمان بابا‌زاده، محمدباقر خادمی، دکتر علی رئیس‌زاده و تمامی عزیزانی که در گردآوری این پژوهش ما را یاری کردند کمال سپاس و قدرتی را داریم.

از دوستان همراه نشر چالش، به ویژه مدیریت محترم سرکار خانم سیاح‌فر نیز کمال سپاس و قدردانی را داریم. زیرا در همراه کردن مسیر چاپ این کتاب بسیار ما را یاری نمودند و کمک‌های بی‌دریغی را همراه ما بود.

با احترام

الیاس مبرهن